

ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 338.24:351.863

JEL Classification F36, F52, G18, H 56, O57

DOI 10.33111/EE.2024.52.KuzminskaO_OliynykM

O. Kuzminska

*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor, Professor of the
Postgraduate Institute of the Academy
of Financial Management
ORCID: 0000-0001-6625-7528*

О. Е. Кузьмінська

*к.е.н., доцент, професор
ІПО ДННУ «Академія
фінансового управління»*

M. Oliynyk

*Graduate Student of the Academy of
Financial Management
ORCID: 0009-0000-7978-0991*

М. М. Олійник

*аспірант,
ДННУ «Академія
фінансового управління»*

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ВЕКСЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

АНОТАЦІЯ. У статті досліджено питання організаційних заходів запобігання та протидії використанню вексельних операцій суб'єктів господарювання для легалізації незаконних доходів, фінансування тероризму, фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Ідентифіковано основні напрями використання векселів у неперозорих схемах, пов'язаних із відмиванням коштів. Уточнені критерії ризиків легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом за вексельними операціями, у сучасних умовах господарювання вітчизняних бізнес-одиниць — клієнтів суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Доведено, що використання результатів дослідження під час укладання внутрішніх документів суб'єктами первинного фінансового моніторингу, клієнти яких здійснюють фінансові операції з використанням векселів, сприятиме запобігання застосування легальної фінансової системи для відмивання коштів, фінансування тероризму, фінансування розповсюдження зброї масового знищення на основі ризик-орієнтованого підходу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: фінансовий моніторинг, вексельні операції, ризик-орієнтований підхід, належна перевірка клієнта, індикатори ризиковості операцій, економічна безпека, аналіз.

ORGANIZATIONAL PROVISIONS OF FINANCIAL MONITORING OF EXCHANGE TRANSACTIONS OF BUSINESS ENTITIES IN UKRAINE

ANNOTATION. The article examines the issue of organizational measures to prevent and counteract the use of promissory notes by

business entities to legalize illegal income, finance terrorism, and finance the proliferation of weapons of mass destruction. The main directions of using promissory notes in non-transparent schemes related to money laundering have been determined. As a settlement tool for money laundering, promissory notes are used in shady activities to create fictitious debt as a basis for issuing a promissory note. The use of promissory notes as debt money and specific securities in shadow circulation can be traced to tax evasion schemes, non-transparent formation of authorized capital, fictitious insurance, transfer of assets outside the borders of Ukraine. The criteria for the risks of legalization (laundering) of criminally obtained income from bill transactions have been specified. Grounded signs of suspicion regarding the client's promissory note transactions subject to initial financial monitoring: the client uses promissory notes as a means of settlement; the client regularly carries out financial transactions with promissory notes (if the client does not have a professional capital market participant's license and on the condition that the client is not the issuer or recipient of funds under these promissory notes); the presence of unclear (non-standard) conditions in the client's credit agreements, which increase suspicions about the riskiness of the financial transaction. The use of research results in the preparation of internal documents by the subjects of primary financial monitoring, whose clients carry out financial transactions using promissory notes, will contribute to the prevention of the use of the legal financial system for money laundering, financing terrorism, financing the proliferation of weapons of mass destruction based on a risk-oriented approach.

KEY WORDS: financial monitoring, bill transactions, risk-oriented approach, due diligence of the client, risk indicators of operations, economic security, analysis

Вступ. Діяльність національної системи фінансового моніторингу, спрямована на розроблення і реалізацію заходів із запобігання і протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі ВК/ФТ), націлена на захист фінансової системи від ризиків, пов'язаних із незаконною діяльністю з ВК/ФТ. Такі ризики, що негативно позначаються на уразливості не тільки національної, а й міжнародної фінансової системи, обумовлені насамперед подальшою глобалізацією світових господарських зв'язків і впровадженням новітніх цифрових технологій в економіку, зокрема у практику здійснення фінансових операцій різними групами контрагентів. Легалізація незаконних доходів загрожує національній безпеці загалом та економічній (фінансовій) безпеці держави, перешкоджає розвитку економіки, негативно впливає на міжнародний імідж України. У Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 р. серед основних викликів і загроз у сфері фінансової безпеки зазначені такі [1]:

- високий рівень тінізації економіки;
- втрата доходів бюджету внаслідок поширених явищ сірого імпорту та контрабанди, схем ухилення від оподаткування, розмивання бази оподаткування шляхом використання низькоподаткових юрисдикцій;
- поширення явища легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Звідси актуальним лишається завдання забезпечити національну фінансову систему від легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму і фінансування розповсюдження зброї масового знищення через подальшу розбудову системи фінансового моніторингу, посилення ефективності її заходів шляхом запровадження прогресивних методів управління ризиками, пов'язаними з використанням фінансових інструментів, що потенційно можуть використовуватись у тіншовій економіці. Саме вексель як специфічний інструмент безготівкових розрахунків, вид кредитних грошей і специфічний вид цінних паперів характеризується підвищеним потенційним ризиком його використання у тіншовому обороті, що обумовлює важливість дослідження критеріїв ризиковості операцій із векселями для забезпечення ефективних заходів запобігання і протидії їх використання для ВК/ФТ.

Організаційні й методичні положення вексельного обігу в Україні досліджені у працях: О. Барановського [2], Т. Дмитренко [3], І. Лісного, В. Коваленка, Д. Стрілька [4], Т. Рудненко [5], Н. Фещенко [6], А. Шевченко [7]. Проблематика розбудови національної системи фінансового моніторингу розкриваються, зокрема, у роботах Л. Аркуші [8], О. Вовчак, Л. Єндоренко [9], О. Дудорова, Т. Тертиченко [10], Т. Єфименко, С. Гасанова, О. Користіна [11], О. Кузьмінської, О. Абесінової [12]. Слід відзначити роботи Т. Дмитренко, у яких досліджуються питання фінансового моніторингу вексельного обігу [13, 14, 15]. Не знижуючи вагомості наукових здобутків вітчизняних учених і практиків, питання організаційного забезпечення фінансового моніторингу вексельних операцій потребують поглиблених досліджень з огляду на ризики їх використання для ВК/ФТ.

Постановка завдання. На основі аналізу інформації з фахових джерел за темою і чинних нормативно-правових актів уточнити критерії ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом за вексельними операціями вітчизняних суб'єктів господарювання, та ідентифікувати основні організаційні заходи суб'єкта первинного фінансового моніторингу, до-

лученого через клієнта до участі у фінансових операціях з використанням векселів.

Результати. Вексельний обіг в Україні регламентується численними нормативно-правовими актами, до основних прийнято відносити: Закон України «Про обіг векселів в Україні» [16], Положення про вимоги до стандартної (типової) форми виготовлення вексельних бланків [17], Положення про порядок проведення банками операцій з векселями в національній валюті на території України [18]. На зміст фінансових операцій із векселями впливає специфіка даного фінансового інструмента.

Визначення векселя складається з трьох компонент:

- 1) безготівковий платіжний інструмент, що забезпечує проведення розрахункової операції з відстроченням платежу;
- 2) кредитні гроші, боргове зобов'язання, за яким буде сплачено в обумовлений час суму заборгованості;
- 3) різновид цінних паперів.

В Україні використовуються товарні (комерційні) і податкові векселі. Товарні видаються за надані товари (роботи, послуги), виписувати вексель авансом в оплату майбутніх поставок заборонено, у договорі між контрагентами має бути прописане використання векселя в розрахунках (за порушення цих вимог — штраф). Податкові векселі видаються на суму податків і/або зборів, їх видача й обіг регулюються податковим законодавством.

У вексельному обігу в Україні мають право брати участь юридичні і фізичні особи. Платежі за векселями здійснюються лише в безготівковій формі. Для оформлення векселя використовується вексельний бланк, який можна придбати в банку. Форма векселів в Україні — документарна (паперова), заповнюються українською мовою, підписуються (для юридичних осіб) керівником і головним бухгалтером.

Розрізняють прості та переказні векселі. Основним боржником за простим векселем є векселедавець, за переказним — акцептант, зазначений векселедавцем. Передаються переказні векселі від одного власника іншому шляхом оформлення на звороті індо-саменту.

Причина популярності використання векселів у непрозорих схемах тіньової економіки, ухиляння від оподаткування та відмивання грошей пояснюється насамперед їх документарною формою. У роботі Т. Дмитренко зазначається, що документарна паперова форма існування векселя та спрощений спосіб його випуску є основними причинами упередженого ставлення до векселя. Усі вексельні операції наражаються на ризики підробки (фіктивності) векселя та фіктивності емітента векселя. Процедура

випуску фіктивного векселя значно простіша за емісійний цінний папір, для випуску векселів не потрібна державна реєстрація, необмежений перелік емітентів і бракує вимог до них. Відсутність процедур регулятивного адміністрування вексельного обігу (від емісії до погашення або протесту і стягнення виконавчими службами), а також комісійних операцій з векселями (до прикладу, аваль, урахування векселів, доміциляція) посилює привабливість використання векселя у непрозорих схемах [19, с. 51–52].

Для запобігання і протидії використанню векселів у незаконних фінансових операціях важливо розуміти типологію таких операцій, що безпосередньо пов'язана зі специфічною природою векселя. Використовуючи вексель як інструмент розрахунків для відмивання коштів, як правило, застосовують підходи, за яких формується фіктивна заборгованість, як основа для випуску векселя (за результатами дослідження Т. Дмитренко, такий підхід поширений у тіньовій діяльності конвертаційних центрів, в укладанні договорів із завищеними витратами на придбання товарів, робіт і послуг, договорів про фіктивні поставки товарів або надання послуг [19, с. 59–62]). Тіньова практика використання векселів як боргових грошей і специфічних цінних паперів традиційно відстежується за схемами ухилення від оподаткування, непрозорого формування статутних капіталів, фіктивного страхування, виведення активів за кордони України.

Використання векселів у тіньових схемах посилює ризики і загрози економічній безпеці держави загалом та бізнес-одиниць зокрема і знижує інвестиційну привабливість України.

Ефективність заходів запобігання та протидії незаконному використанню вексельних операцій для відмивання грошей залежить не лише від виявлення таких операцій, а й від обґрунтування їх підозрілості. Критерії підозрілості операцій клієнта (індикатори) розробляються суб'єктами державного фінансового моніторингу для відповідної сфери діяльності. Суб'єкти первинного фінансового моніторингу, використовуючи рекомендації суб'єктів державного фінансового моніторингу, можуть їх деталізувати у внутрішніх документах із фінансового моніторингу, також можуть користуватися результатами типологічних досліджень міжнародних міжурядових організацій і Державної служби фінансового моніторингу України.

Слід зауважити, що положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, розроблені суб'єктами державного фінансового моніторингу, як правило, у додатках містять загальні підходи до встановлення індикаторів підозрілості фінансових операцій клієнта на основі

ризик-орієнтованого підходу. Конкретні ризики, пов'язані з фінансовими операціями з використанням векселів, заходи запобігання і протидії використанню вексельних розрахунків для легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення суб'єктам первинного фінансового моніторингу слід розкривати у внутрішніх документах із фінансового моніторингу.

За вексельними операціями клієнта доцільно встановити такі індикатори їх підозрілості:

- клієнт використовує векселі як розрахунковий інструмент;
- клієнт регулярно здійснює фінансові операції з векселями (за відсутності у клієнта ліцензії професійного учасника ринків капіталу та за умови, що клієнт не є емітентом чи отримувачем коштів за цими векселями);
- наявність у кредитних угодах клієнта незрозумілих (незвичних) умов, які посилюють підозри щодо ризиковості фінансової операції (наприклад, угоди передбачають незвичні періоди амортизації, вищі / нижчі від ринкових процентні ставки, незрозумілі періодичні анулювання векселів, заставних інструментів раніше від узгодженої дати погашення).

Висновки. За результатами проведеного дослідження організаційних положень фінансового моніторингу вексельних операцій суб'єктів господарювання в Україні ідентифіковані основні напрями використання векселів у непрозорих схемах, пов'язаних із відмиванням коштів, фінансуванням тероризму і розповсюдження зброї масового знищення. Уточнені індикатори підозрілості вексельних операцій клієнтів суб'єктів первинного фінансового моніторингу сприятимуть посиленню ефективності заходів системи фінансового моніторингу як інтелектуального механізму запобігання і протидії ВК/ФТ у сфері вексельного обігу.

Література

1. Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року, затверджена Указом Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613>
2. Барановський О. Безпека банківської сфери. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 6. С. 20–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2014_6_9
3. Гулей А. І., Дмитренко Т. Л. Формування державної політики розвитку вексельного ринку України. *Наукові праці МАУП*. 2015. № 2. С. 77–88

4. Лісний І. А., Коваленко В. Ф., Стрілко Д. Л. Можливості розвитку вексельного обороту в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 3. С. 97–99. URL: DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-3/20>

5. Рудненко Т. В. Проблеми та перспективи розвитку вексельного обігу. URL: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/rzpp/063.htm

6. Феценко Н. М. Вексельний обіг в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка, Фінанси, Право*. 2007. № 3. С. 22–24.

7. Шевченко А. Ф. Виникнення, становлення та розвиток вексельного ринку в Україні. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2011. № 2. С. 18–22.

8. Аркуша Л. І. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності: характеристика, виявлення, розслідування: монографія. Одеса: Юридична література, 2010. 376 с.

9. Вовчак О. Д., Єндоренко Л. О. Інституційно-правові аспекти становлення і розвитку системи фінансового моніторингу в Україні. *Вісник університету банківської справи*. 2021. № 1 (40). С. 19–24.

10. Дудоров О. О., Тертиченко Т. М. Протидія відмиванню «брудного» майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України: монографія. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.

11. Розвиток національної системи фінансового моніторингу: монографія / Т. І. Єфименко, С. С. Гасанов, О. Є. Користін та ін. Київ: Академія фінансового управління, 2013. 380 с. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=450&num=13

12. Кузьмінська О. Е., Абесінова О. К. Удосконалення нормативно-правового забезпечення фінансового моніторингу в Україні. *Фінанси України*. 2021. № 7. С. 108–126. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.07.108>

13. Дмитренко Т. Л. Фінансовий моніторинг вексельного обігу як складова протидії легалізації доходів злочинного походження та фінансування тероризму. *Науковий, виробничо-практичний журнал Інституту розвитку фондового ринку «Ринок цінних паперів України»*. 2012. № 9. С. 17–25.

14. Дмитренко Т. Л. Методика оцінювання ризику використання векселів для легалізації кримінальних доходів. *Український журнал «Економіст»*. 2017. № 12. С. 20–31.

15. Дмитренко Т. Л. Типологізація протизаконних схем у фінансовому секторі. *Науковий, виробничо-практичний журнал Інституту розвитку фондового ринку «Ринок цінних паперів України»*. 2017. № 19. С. 61–73.

16. Про обіг векселів в Україні від 05.04.2001 № 2374: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>

17. Положення про вимоги до стандартної (типової) форми виготовлення вексельних бланків, затверджене наказом Держкомфінпослуг від 03.09.2013 № 1681. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1639-13#Text>

18. Положення про порядок проведення банками операцій з векселями в національній валюті на території України, затверджене рішенням Правління Національного банку України від 16.12.2002 № 508. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03#Text>

19. Дмитренко Т. Л. Фінансовий моніторинг вексельного обігу. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» (08 — Економічні науки). Державна навчально-наукова установа «Академія фінансового управління». Міністерство освіти і науки України, Київ, 2019. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=1004&num=2

References

1. Stratehiya ekonomichnoyi bezpeky Ukrayiny na period do 2025 roku, zatverdzhena Ukazom Prezydenta Ukrayiny vid 11 serpnia 2021 roku № 347/2021 [The strategy of economic security of Ukraine for the period until 2025, approved by the Decree of the President of Ukraine dated August 11, 2021 No. 347/2021]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613>. [in Ukrainian].

2. Baranovs'kyi O. Bezpeka bankivs'koyi sfery. [Security of the banking sphere]. *Visnyk Natsional'noho banku Ukrayiny*. 2014. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2014_6_9. [in Ukrainian].

3. Huley A. I., Dmytrenko T. L. Formuvannya derzhavnoyi polityky rozvytku veksel'noho rynku Ukrayiny. [Formation of the state policy for the development of the promissory note market of Ukraine]. *Naukovi pratsi MAUP*. 2015. №2. [in Ukrainian].

4. Lisnyy I. A., Kovalenko V. F., Strilko D. L. Mozhlyvosti rozvytku veksel'noho oborotu v Ukrayini. [Possibilities for the development of promissory notes circulation in Ukraine]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*. 2022. № 3. URL: DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-3/20>. [in Ukrainian].

5. Rudnenko T. V. Problemy ta perspektyvy rozvytku veksel'noho obihu. [Problems and prospects for the development of promissory notes circulation]. URL: http://www.u-fin.com.ua/analit_mat/rzp/063.htm. [in Ukrainian].

6. Feshchenko N. M. Veksel'nyy obih v Ukrayini: problemy ta shlyakhy yikh vyrishennya. [Bill circulation in Ukraine: problems and ways to solve them]. *Ekonomika, Finansy, Pravo*. 2007. № 3. [in Ukrainian].

7. Shevchenko A. F. Vynyknennya, stanovlennya ta rozvytok veksel'noho rynku v Ukrayini. [Origin, formation and development of the promissory note market in Ukraine]. *Naukovyy visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya: Ekonomichni nauky*. 2011. № 2. [in Ukrainian].

8. Arkusha L. I. Lehalizatsiya (vidmyvannya) dokhodiv, oderzhanykh urezul'tati orhanizovanoyi zlochynnoyi diyal'nosti: kharakterystyka, vyyavlennya, rozsliduvannya: monohrafiya. [Legalization (laundering) of

income obtained as a result of organized criminal activity: characteristics, detection, investigation]. Odesa: Yurydychna literatura, 2010. [in Ukrainian].

9. Vovchak O. D., Yendorenko L. O. Instytutsiyno — pravovi aspekty stanovlennya i rozvytku systemy finansovoho monitorynhu v Ukraini. [Institutional and legal aspects of the formation and development of the financial monitoring system in Ukraine]. *Visnyk universytetu bankivs'koyi spravy*. 2021. № 1 (40). [in Ukrainian].

10. Dudorov O. O., Tertychenko T. M. Protydiya vidmyvannyu «brudnoho» mayna: yevropeys'ki standarty ta Kryminal'nyy kodeks Ukrainy: monohrafiya. [Anti-laundering of «dirty» property: European standards and the Criminal Code of Ukraine: monograph]. K.: Vaite, 2015. [in Ukrainian].

11. Rozvytok natsional'noyi systemy finansovoho monitorynhu : monohrafiya / T. I. Yefymenko, S. S. Hasanov, O. YE. Korystin ta in. [Development of the national system of financial monitoring]. K. : DNU «Akademiya finansovoho upravlinnya», 2013. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=450&num=13. [in Ukrainian].

12. Kuz'mins'ka O. E., Abesinova O. K. Udoskonalennya normatyvno-pravovoho zabezpechennya finansovoho monitorynhu v Ukraini. [Improvement of regulatory and legal support of financial monitoring in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*. 2021. № 7. URL: https://doi.org/10.33763/fi_nukr2021.07.108. [in Ukrainian].

13. Dmytrenko T.L. Finansovyy monitorynh veksel'noho obihu yak skladova protydyi lehalizatsiyi dokhodiv zlochynnoho pokhodzhennya ta finansuvannya teroryzmu. [Financial monitoring of bills of exchange as a component of combating the legalization of income of criminal origin and the financing of terrorism]. *Naukovyy, vyrobnycho-praktychnyy zhurnal Instytutu rozvytku fondovoho rynku «Rynok tsinnykh paperiv Ukrainy»*. 2012. №9. [in Ukrainian].

14. Dmytrenko T. L. Metodyka otsynuyvannya ryzyku vykorystannya vekseliv dlya lehalizatsiyi kryminal'nykh dokhodiv. [Methodology for assessing the risk of using promissory notes for the legalization of criminal income]. *Ukrayins'kyi zhurnal «Economist»*. 2017. №12. [in Ukrainian].

15. Dmytrenko T. L. Typolohizatsiya protyzakonnnykh skhem u finansovomu sektori. [Typology of illegal schemes in the financial sector]. *Naukovyy, vyrobnycho-praktychnyy zhurnal Instytutu rozvytku fondovoho rynku «Rynok tsinnykh paperiv Ukrainy»*. 2017. №19. [in Ukrainian].

16. Zakon Ukrainy Pro obih vekseliv v Ukraini vid 05.04.2001 r. № 2374. [Law of Ukraine On Circulation of Bills of Exchange in Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>. [in Ukrainian].

17. Polozhennya pro vymohy do standartnoyi (typovoyi) formy vyhotovlennya veksel'nykh blankiv, zatverdzhene nakazom Derzhkomfinposluzh vid 03.09.2013 № 1681. [Regulations on the requirements for the standard (typical) form of promissory note production]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1639-13#Text>. [in Ukrainian].

18. Polozhennya pro poryadok provedennya bankamy operatsiy z vekselyamy v natsional'niy valyuti na terytoriyi Ukrainy, zatverdzhene

rishennyam Pravlinnya Natsional'noho banku Ukrayiny vid 16.12.2002 № 508. [Regulations on the procedure for bank transactions with bills in the national currency on the territory of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03#Text>. [in Ukrainian].

19. Dmytrenko T. L. Finansovyy monitorynh veksel'noho obihu. Kvalifikatsiyna naukova pratsya na pravakh rukopysu. [Financial monitoring of bills of exchange]. Dysertatsiya na zdobuttya naukovoho stupenya kandydata ekonomichnykh nauk za spetsial'nistyu 08.00.08 «Hroshi, finansy i kredyt» (08 — Ekonomichni nauky). Derzhavna navchal'no-naukova ustanova «Akademiya finansovoho upravlinnya». Ministerstvo osvity i nauky Ukrayiny, Kyiv, 2019. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=1004&num=2. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 28.03.2024

УДК 657.42

JEL Classification M41

DOI 10.33111/EE.2024.52.KulykY_DolokaL_TrachenkoA_ShilvinskaO

Y. Kulyk

*Accounting and Finance Lecturer
Cherkasy State Business College*

ORCID: 0000-0002-0933-6884

L. Doloka

*Economic Lecturer
Cherkasy State Business College*

ORCID: 0000-0001-5825-0684

A. Trachenko

*PhD in Economics, Associate
Professor,
Cherkasy State Business College*

ORCID: 0000-0002-8937-111X

O. Shilvinska

*Accounting and Finance Lecturer
Cherkasy State Business College*

ORCID: 0000-0002-6463-1050

Ю. М. Кулик

*викладач кафедри «Економіки,
управління та адміністрування»,
Черкаський державний
бізнес-коледж*

Л. В. Долока

*викладач кафедри «Економіки,
управління та адміністрування»,
Черкаський державний
бізнес-коледж*

А. А. Ткаченко

*к. е. н., доцент кафедри
«Економіки, управління
та адміністрування»,
Черкаський державний
бізнес-коледж*

О. Л. Шільвінська

*викладач кафедри «Економіки,
управління та адміністрування»,
Черкаський державний
бізнес-коледж*